

Nummer 9.2
juni 2009

NIEUWSBRIEF

Platform Vredescultuur

voor een Cultuur
van Vrede en Geweldloosheid

Beste Lezer,

Hoe maak je Vrede als je Ruzie hebt? Die vraag staat centraal tijdens de campagne voor de Internationale Dag voor de Vrede, 21 september. In deze Nieuwsbrief aandacht voor de voorbereidingen voor de Day4Peace en de Vredesweek in Nederland. Als we de lessen van grootvader Gandhi in praktijk brengen, zal een geweldloze samenleving zeker een stapje dichterbij komen. Er wordt hard aan gewerkt, zoals u zult zien in deze Nieuwsbrief. Veel leesplezier gewenst.

*Vrede en alle goeds
Janne Poort – van Eeden*

Lessen van een Grootvader

Drie belangrijke lessen leerde Gandhi aan zijn kleinzoon, Arun Gandhi. Arun probeert in de voetsporen van zijn grootvader te treden, door in zijn leven geweldloosheid in praktijk te brengen. Hij werkt met gevangenen, vooral jongeren. Hij houdt lezingen over geweldloos leven en hij stichtte in Amerika het M.K. Gandhi Institute for Nonviolence. In mei was Arun Gandhi op een tournee door Europa, waarbij hij ook een zaterdagmiddag was uitgenodigd door het Centrum voor Wereld, Vrede en Milieu, EMMA, een van de lidorganisaties van het Platform Vredescultuur.

Voor een gehoor van zo'n 35 mensen vertelde Arun Gandhi welke drie lessen hij van zijn grootvader leerde.

Les 1: de cultuur van geweld is aangeleerd en beheerst ons leven zodanig, dat we denken dat geweld deel uitmaakt van de menselijke natuur, wat dus niet zo is. Het bewijs daarvoor is dat we gewelddadig handelen moeten leren, door opleidingen tot militair. Dit aanleren en goedkeuren van geweld is doorgesijpeld in alle aspecten van ons leven. Geweldloosheid is niet een alternatief wapen, maar een manier van leven, die ook overal in doordringt. Zelf is Arun Gandhi in Zuid-Afrika opgegroeid. Als Indiër ondervond hij discriminatie van zwarte en van blanke zijde. Een groeiende woede bouwde zich in hem op. Hij wilde sterk worden, om terug te kunnen vechten. Zijn ouders waren bang dat hij zou ontsporen en stuurden hem op 12-jarige leeftijd naar India, naar de Ashram (woongemeenschap) van zijn grootvader. Zijn grootvader veroordeelde zijn woede niet. Woede is een natuurlijke emotie, zei hij, maar het is als elektriciteit. Als je hem niet kanaliseert, ten goede aanwendt, dan heb je hem niet meer in de hand en wordt het gevaarlijk. Als je boos wordt, schrijf het op, niet als een herinnering, maar om een oplossing voor de situatie te vinden.

De tweede les die Arun Gandhi van zijn grootvader leerde, was dat geweldloosheid niet alleen een programma is om conflicten op te lossen. Arun vertelde het volgende verhaal. Op een avond kwam hij thuis uit school. Zijn potlood, dat hij al een tijdje had, was aardig afgesleten en erg klein geworden. Hij gooide het weg, in de verwachting dat hij dan een fijn, nieuw potlood zou krijgen. Toen hij opa daarom vroeg, begon deze vragen te stellen: waarom had hij een nieuw potlood nodig? Wat was er met het oude gebeurd? Waar had hij dat vandaan? Wat had hij er allemaal mee geschreven? Uiteindelijk zei hij: "Het was dus een goed potlood, en het is nog lang niet op. Ga het maar zoeken. Je kunt er nog

een hele tijd mee doen." "Maar grootvader, het is donker, dat vind ik nooit meer terug." "Toch moet je het proberen; het is zonde als het nat word en bederft." En hij legde uit dat voor het maken van zo'n potlood grondstoffen nodig zijn en fabrieken. Zomaar weggooiën is geweld tegen de natuur. En het is ook geweld tegen arme mensen, want doordat wij, die het ons kunnen veroorloven, zomaar nieuwe dingen kopen, ook al hebben we ze niet nodig, is er niet genoeg voor andere mensen, die dan arm blijven. Er zijn twee soorten geweld, fysiek geweld, maar ook passief geweld dat we vaak niet als geweld beschouwen. Maar nu weet je het dus en nu heb je een kans om iets aan het passieve geweld te veranderen. "Hier heb je een zaklantaarn, ga het potloodje maar zoeken."

Les drie van grootvader Gandhi ging over relaties. We leren meestal om relaties op te bouwen vanuit eigen belang. Maar we zijn allemaal afhankelijk van elkaar en daar moeten we ons veel meer van bewust zijn. We moeten onze relaties opbouwen met respect voor de ander, met begrip, mededogen en liefde. Gandhi zei een ander nooit iets te doen wat hij zelf ook niet deed. 's Ochtends ging de hele Ashram naar buiten om te zingen en te bidden. Men zong liederen en gebeden uit allerlei religies, maar zonder de symbolen van die godsdiensten. Dat bracht de mensen samen, in respect voor elkaar. Zo zouden we het in onze maatschappij ook moeten doen. Want verandering komt niet tot stand doordat de overheid wetten maakt, verandering moet van de mensen zelf komen. Je kunt jezelf trainen in het beheersen van

Arun Gandhi neemt 'Beter Geweldloos' in ontvangst.

je woede, in je bewustzijn over de samenhang van actief en passief geweld en in het tegemoet treden van de ander. Door de kleinzoon werd de grootvader weer even levend voor ons!

Beter Geweldloos weer verkrijgbaar.

Er is een herdruk gemaakt van het handzame boekje 'Beter

Geweldloos', met een beschrijving van 9 aspecten van geweldloosheid en daaraan gekoppeld de organisaties, trainingen en achtergrondinformatie die in Nederland daarover te vinden zijn. (72 pagina's op A-6 formaat, prijs: 3 euro)

De voorzitter van het Platform Vredescultuur bood een exemplaar van het boekje aan de kleinzoon van M.K. Gandhi aan op de bijeenkomst van 21 mei

Van de Lidorganisaties

Voor het vijfde jaar organiseert Geweldloos Samenleven) enkele seminars met Richard Blackburn over omgaan met conflicten in de kerk. (In augustus en september) Zijn aanpak is gebaseerd op het denken van Murray Bowen over 'Gezinsystemen' en toegepast voor de kerkelijke situatie door Edwin Friedman. Met behulp van deze theorie kunnen menselijke relaties worden geïnterpreteerd en begrepen. Voor informatie kunt u terecht op de website:

www.geweldloosamenleven.nl

En alle angst voorbij – 25 liederen rond het thema 'vrede'

Ter gelegenheid van het 85-jarig bestaan van Kerk en Vrede stelt Jan Marten de Vries een bundel samen met 25 vredesliederen. Voor het eerst sinds de bundel vredes- en demonstratieliederden uit 1983. Een praktische verzame-

ling. Niet alleen liederen uit eigen land, maar ook van (ver) daarbuiten. Met uiteenlopende muzikale zettingen, stijlen en gebruikssuggesties. Kortom: een boek om te zingen en te spelen. Voor binnen de kerk en daarbuiten. De liedbundel kan nu al besteld worden; begin september is het boek beschikbaar. Het gaat €9,75 kosten en is te bestellen bij Kerk en Vrede.

Oorlog verkopen - taal, media, religie en propaganda

Ook aanhangers van de vredesbeweging blijken soms gevoelig voor de argumenten waarmee de inzet van geweldsmiddelen wordt verdedigd. Achteraf moeten ze dan vaststellen toch weer gezwicht te zijn voor beeldvorming en propaganda. Over de vraag hoe die 'overredingsprocessen' werken en hoe we ons daar weerbaar tegen kunnen maken, schreef de Theologische Werkgroep van Kerk en Vrede een boek. Omdat in het huidige tijdsgewricht juist (televisie)beelden een belangrijke rol spelen, zal bij het boek een DVD worden gevoegd. Het zal op de jubileumbijeenkomst van 3 oktober gepresenteerd worden maar kan nu al worden besteld. Inclusief DVD kost dit boek €13,50 en is ook te bestellen bij Kerk en Vrede.

Sloop de Muur

Het Platform Vredescultuur is betrokken bij het burgerinitiatief Sloop de Muur. De Muur die Israël op Palestijnse grond gebouwd heeft moet gesloopt worden. Nederland moet sancties opleggen aan Israël om dit af te dwingen. Als 40.000 Nederlanders het Burgerinitiatief 'Sloop de Muur' tekenen, is de Tweede Kamer verplicht onze eisen te bespreken. Wij zullen de Kamerleden wijzen op hun grondwettelijke plicht het internationale recht te bevorderen, ook in Israël en de bezette gebieden! www.sloopdemuur.nl

Vredeseducatie

VREDE-LEREN

Eindelijk is het dan zover! Vrede-Leren.nl, de website over Vredeseducatie van het Platform Vredescultuur en de Stichting VredesWetenschappen is op 19 mei op het internet gegaan. De missie van Vrede-Leren is de opbouw van een Cultuur van Vrede en Geweldloosheid door middel van informatie, uitwisseling van ervaringen en discussie over Vredeseducatie. Want vrede is in eerste instantie niet een zaak van politici en militairen, maar van elke verantwoordelijke (wereld)burger. Aan de opbouw van vrede kan iedereen bijdragen. Want vrede valt te leren. Niet alleen in conflictgebieden, maar ook in Nederland. De website Vrede-Leren moet de opmaat vormen naar een volwaardig Expertise-centrum Vredeseducatie. Er is in Nederland veel expertise op het gebied van vredesopvoeding en vredeseducatie; de website en later het centrum willen deze expertise bundelen, verspreiden en uitbreiden. Een begin is gemaakt met www.vrede-leren.nl, de site die het zoeken naar Vredeseducatie makkelijk maakt. We hopen natuurlijk dat de site druk bezocht zal worden en dat mensen er iets van hun gading vinden, interessante voorbeelden, praktische tips, achtergrondinformatie, mogelijke sprekers of inleiders, alles wat je zoekt als je iets wilt weten over of doen aan vredeseducatie. Daarom moet de site up-to-date gehouden worden en dat kunnen we niet alleen. **We hebben uw ervaringen en tips nodig. Goede ideeën, of waarschuwingen voor valkuilen zijn ook welkom. Stuur ze naar platform@vredescultuur.nl Wij zorgen dat ze op de site terecht komen.**

Burgervredeswerk

Europa als Civiele Vredesmacht

Peace Train Europe, zo heette de campagne die het NEAG, Alternatieven voor Geweld, organiseerde ter voorberei-

ding op de Europese verkiezingen. De vraag werd gesteld: welke rol zou de Europese Unie, ooit opgezet als een vredesproject, moeten spelen als civiele vredesmacht?

Hoe kan Europa het beste bijdragen aan het voorkomen van gewelddadige conflicten en aan vredesopbouw?

In Amsterdam, Rotterdam, Nijmegen en Groningen vonden debatavonden plaats. Op 16 mei was een landelijke bijeenkomst in Utrecht, waar de suggesties die uit de debatten waren voortgekomen werden voorgelegd aan een aantal Europarlementariërs, van CDA, PvdA, SP en GroenLinks.

Alle kandidaten waren het erover eens, dat Europa veel meer zou moeten inzetten op het gebruik van diplomatieke middelen, zoals vorig jaar is gebeurd bij het conflict tussen Rusland en Georgië.

Ook bleken zij allen wel te voelen voor de totstandkoming van een regeling naar het voorbeeld van Duitsland, waardoor organisaties als Nonviolent Peaceforce en Peace Brigades International in staat worden gesteld burgervredeswerkers te werven, op te leiden en uit te zenden naar conflictgebieden.

21-9 Dag voor de Vrede en Vredesweek

DAY4PEACE 21 SEPTEMBER

Veel lidorganisaties van de coalitie People Building Peace zijn al begonnen met de voorbereidingen voor een brede viering van de Internationale Dag voor de Vrede. Omdat september op maandag valt, is het onderwijs een belangrijke doelgroep dit jaar, met name het basisonderwijs en het VMBO. Scholen zullen op 21 september aandacht besteden aan de Dag voor de Vrede, op allerlei manieren: De vredesvlag wordt gehesen, speciale lessen worden gegeven en vieringen worden gehouden. Het thema: Hoe maak je VREDE als je RUZIE hebt? staat hierbij centraal. Utrecht zal dit jaar de plaats zijn waar diverse activiteiten samenkomen. Scholieren van het VMBO worden uitgenodigd om die middag op het Domplein een grote manifestatie mee te beleven. Kijk op:

www.peoplebuildingpeace.nl of www.day4peace.nl

REGG Platform

Respect En Geen Geweld

Respect en Geen Geweld

Het REGG Platform gaat op 21 september met een groep hardlopers het Vredesvuur naar basisscholen in Bunnik en Zeist brengen. Op het afgesproken tijdstip komen de hardlopers met de fakkel bij de school het vredesvuur aansteken om zo het vredesvuur door te geven in het bijzijn van alle leerlingen. Na een korte ceremonie (van 5 a 10 minuten), waarin bijvoorbeeld een gedicht wordt voorgelezen, gaan de hardlopers verder naar de volgende school. Meer informatie, zie www.regg.nl

Het Huis van Erasmus organiseert in de Vredesweek weer - wegens succes herhaald - een Seeds of Change festival. Dit keer niet op WereldVredesdag, omdat er dan al zoveel gaande is, maar op 27 september. Dit vredesfestival is wederom gebaseerd op de vier uitgangspunten van het Earth Charter en vindt plaats op het Grotekerkplein. Vanwege "Rotterdam Jongerenjaar" zal het festival dit jaar in het teken staan van onderwijs/educatie: "O3: Onderwijs, Ontwikkeling, Ontspanning". Onderdelen zijn o.a. een presentatie van uitgewerkte Vredeskit-ideeën, een gevarieerd podiumprogramma "Muziek uit alle windstreken", een informatiemarkt, een kinderprogramma en ter afsluiting een straattafeldiner.

HUIS VAN
ERASMVS
voor een vreedzame wereld

Een PAIS-werkgroep in Sittard heeft scholen benaderd om leerlingen te vragen een gedicht te schrijven over 'Hoe maak je vrede als je ruzie hebt'. Ook wordt de kinderen gevraagd een ander kind voor te dragen, die iets bijzonders voor iemand anders heeft gedaan. Deze krijgen een prijsje, een boekenbon. Een boekhandel in Sittard stelt daarvoor 3 boekenbonnen beschikbaar. De gedichten van de kinderen komen in de bibliotheek te hangen en er wordt een boekje van gemaakt. Verder organiseert de werkgroep een 'Vredes(kinder) festival' op 20 september. Informatie via jaw_nl@yahoo.com

Dit jaar valt het eind van de Ramadan samen met het begin van de Vredesweek. Voor Islam en Dialoog en Kerk en Vrede aanleiding om deze periodes met elkaar te verbinden. We stellen u voor om kinderen van de bovenbouw van de basisschool tijdens de eerste weken van september te vragen om in een tekening hun voorstelling van 'vrede' te verbeelden. Die tekeningen kunnen vervolgens tijdens de Vredesweek worden tentoongesteld in het gemeentehuis, wijk- of dorpscentrum.

Op onze website staan praktische suggesties. En natuurlijk kunt u bij Kerk en Vrede ook nog steeds normale regenboogkleurige PACE-vlaggen bestellen (à € 10) en grootformaat vlaggen met het woord VREDE in plaats van PACE (2 -3 meter à € 50) om bijvoorbeeld op de internationale dag van de vrede (21 september) uit te (laten) steken op uw school.

Naar een nieuw klimaat van Geweldloosheid, een workshop

Op de Vredeswerkdag van IKV Pax Christi, ter voorbereiding op de Vredesweek, gaf ook het Platform Vredescultuur een workshop. Lennart Vriens gaf

een korte inleiding over het belang van geweldloosheid. In onze samenleving is geweld vanzelfsprekend; men denkt 'het hoort er nu eenmaal bij'; we kunnen niet zonder bij het aanpakken van moeilijke conflicten. En geweld wordt zelfs als entertainment gebruikt: veel televisieseries en games zijn gebaseerd op geweld. Kinderen krijgen een dubbele boodschap in de opvoeding: je mag zelf geen geweld gebruiken, maar het is wel overal zichtbaar en wordt meestal niet afgestraft. Er zou veel systematischer aandacht moeten zijn voor het aanleren van creatief geweldloos gedrag.

Na een presentatie van het boekje Beter Geweldloos, kwamen enkele voorbeelden uit de praktijk om in de Vredesweek expliciet te werken aan een klimaat van geweldloosheid. De deelnemers werden geraakt door de suggestie: 'Ik groet altijd iedereen die ik tegenkom' en hierop volgden veel meer voorbeelden van het positief benaderen van onbekenden. Dat neemt veel agressie weg. Verder is de speelfilm Gandhi een prachtige manier om inzicht te krijgen in de kracht van geweldloosheid. Het is een lange film, maar het draaien van de film met een kort nagesprek zorgt voor een zinvolle avond in de Vredesweek.

Interessante activiteiten

Wereldmars

De voorbereidingen voor de Wereldmars voor Vrede en Geweldloosheid, die van 2 oktober 2009 tot 2 januari 2010 over de wereld trekt, en begin november ook Nederland aan zal doen, zijn in volle gang. In elke stad en elk land waar de Mars door komt zullen forums, ontmoetingen, festivals, conferenties en evenementen plaatsvinden, sportieve, culturele, sociale, muzikale, artistieke, educatieve enz. Ook de campagne Beter Geweldloos van het Platform Vredescultuur haakt aan bij de Wereldmars. Lidorganisatie Vrouwen voor Vrede organiseert in dit kader een ElfstedenVredestocht voor jonge vrouwen. De Beweging

voor Geweldloze Kracht/ Stichting voor Actieve Geweldloosheid is een grote voor- trekker van de WereldMars in Nederland www.samenvoorvrede.nl

Zomerschool in de Expeditie

Op 10, 11 en 12 juli van dit jaar is er in de Expeditie in Amersfoort een zomer- school. Het thema is het minder bekende maar prachtige onderdeel van de metho- diek van Augusto Boal's Theatre of the Oppressed: Rainbow of desire. Het gaat om een visie op en oefeningen in persoonlijke groei. Waar forumtheater een bijdrage wil leveren aan het opheffen van maatschappelijke onderdrukking, is de Rainbow bedoeld om de onderdrukking van jezelf te ervaren en je als persoon vrijer te maken. Meer informatie bij Len van Nieuwenhuijzen e-mail: dina3@tiscali.nl website: www.tiktaktheater.nl

Congres over Veiligheid.

Het Platform Vredescultuur is lid van het Netwerk tegen Geweld, dat wordt gecoördineerd door het Centrum voor Conflictpreventie en Veiligheid (CCV). Dit CCV organiseert samen met Veiligheid begint bij Voorkomen (VbbV) op maandag 22 juni 2009 een landelijk congres over Veiligheid, onder het motto 'Ontdekken, Uitwisselen, Toepassen'. Tijdens het congres staat het voortbouwen aan een veiliger samenleving centraal. Onderdeel van dit congres is een infomarkt waar di- verse veiligheidsorganisaties zich presenteren. Diverse lidorganisaties van het Platform zullen zich hier presenteren. Immers, geweldloosheid is het beste middel om de samenleving veiliger te maken. www.hetccv.nl

Profiel van een lidorganisatie

Peace Brigades International (PBI)

PBI is een door de Verenigde Naties erkende niet-gouver- nementele (NGO) organisatie. Wij zenden vrijwilligers uit om bedreigde mensenrechtenactivisten te begeleiden. We bie- den hen beschermende begeleiding en geven de organisa- ties zo de ruimte om hun werk voor vrede en mensenrech- ten te doen. Vrijwilligers worden voor minimaal een jaar uit- gezonden. Voor uitzending hanteert PBI een grondige selectieprocedure. We toet- sen of vrijwilligers onder andere de filosofie van de actieve geweldloosheid steu- nen. PBI traint haar vrijwilligers gedegen voordat zij vertrekken. In projecten leeft en werkt iedereen volgens de regels en wetgeving van het gastland. Teams bestaan uit vrijwilligers van verschillende landen.

Veiligheid

PBI onderzoekt de conflictsituatie voordat zij zich verbindt aan een project. Vanuit de politieke, sociale en economische context worden de mogelijkheden voor begelei- dingswerk beoordeeld en een risicoanalyse gemaakt. Het veiligheidsrisico voor vrijwil- ligers is daarbij een uitgangspunt. Een PBI vrijwilliger is nog nooit aangevallen.

Uitgangspunten

De Uitgangspunten van PBI zijn: Geweldloosheid, onpartijdigheid en onafhanke- lijkheid. We zijn internationaal en oefenen geen invloed uit op de interne processen van de begeleidde organisaties. Ook is het werk altijd transparant en legaal. De wet- geving van het gastland wordt gerespecteerd.

Werkwijze

PBI biedt beschermende begeleiding aan mensenrechtenactivisten. Gaat een acti- vist op reis, dan reizen we mee. In demonstraties loopt een PBI-er in de buurt als waarnemer. De aanwezigheid van een internationale begeleider werkt afschrik- wekkend voor partijen die gevoelig zijn voor internationale negatieve publiciteit. PBI-vrijwilligers staan in direct contact met lokale organisaties, observeren en ana- lyseren wat er gebeurt. In het projectland rapporteren ze aan afdelingen van de Verenigde Naties en ambassades. Internationaal brengen ze hun bevindingen onder de aandacht van diverse organisaties en zo nodig direct bij politici. Samen met de organisaties die PBI begeleidt, verzorgen de PBI-vrijwilligers ook work- shops. Over bijvoorbeeld: herstel van sociale netwerken, persoonlijke veiligheid, conflicthantering en -oplossing, werken aan communicatievaardigheden. De vrij- willigers zorgen ervoor dat de organisaties de workshops zelfstandig kunnen voort- zetten. In noodsituaties activeert PBI haar steunnetwerk. Dit bestaat uit betrokken personen van organisaties, regeringsvertegenwoordigers en NGO's. Het steunnet- werk levert politieke druk op in het land in kwestie en helpt de escalatie van geweld te voorkomen.

Voor verdere informatie zie www.peacebrigades.nl of www.peacebrigades.org

Lidorganisaties

Deugdenproject Nederland
Doopsgezind Wereldwerk
Emma
Europees Centrum voor Conflict
Preventie
Franciscaanse Vredeswacht
Geweldloos Samenleven
Huis van Erasmus
Kerk en Vrede
Museum voor Vrede en
Geweldloosheid
Multicultural Women
Peacemakers Network NL
Musicians Without Borders
Pais
PBI Nederland
Pedagogen voor Vrede
Quaker Vredescommissie
REGG Platform
Stichting voor Actieve
Geweldloosheid
Stichting VredesWetenschappen
Vrouwen voor Vrede
Vrouwen Vredesinitiatieven In
Beeld
WILPF Nederland
UNOY

U kunt zich op deze nieuwsbrief abonneren via deze bon of door tenminste €5 over te maken op giro 438 6200 o.v.v. Nieuwsbrief

- ik abonneer mij op deze nieuwsbrief
- ik bestel brochures 'Samenwerken aan een Vredescultuur' à €2,-
- ik bestel full color posters 'Samenwerken aan een Vredescultuur' à €3,-

naam:

adres:

.....

.....

Stuur deze bon naar:
Platform Vredescultuur
Postbus 1528,
3500 BM Utrecht
tel. 030-231 6666
fax 030-271 4759
platform@vredescultuur.nl
giro 438 6200